

Doğalgaz zammı sanayiciyi zorlayacak Maliyetler ürünlere yansiyacak

BOTAŞ'ın sanayide kullanılan doğal gaz fiyatına yüzde 13,73 oranında zam yapması sonrası sanayiciler, "Bu artış maliyetlere de yansiyacak" uyarısında bulundu.

BUĞRA KARDAN

İç ve dış ekonomik saldırılara rağmen yatırımlarını askıya almayan, üretimlerine ara vermeyen sanayicileri artan enerji maliyetleri tedirgin ediyor. Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi'nin (BOTAŞ) doğal gaz fiyatına yüzde 13,73 zam uygulamasına anlam veremeyen üretici ve ihracatçı firmaların temsilcileri, "Bu bedel artışı maliyetlere olumsuz etki edecektir" değerlendirmesinde bulundu.

İNDİRİME GİDİLMELİ

Sanayi odalarının temsilcileri, her platformda doğal gaz dahil tüm üretim maliyetlerini minimum seviyelere indirecek adımlar atılmasını talep ediyor ve "Dolar kurunun gerilediği bir ortamda enerjinin pahalılaşması anlaşılır bir durum değil. Onun için konu tekrar ele alınmalı ve firmalarımızı rahatlatacak bir indirimle gidilmeli" çağrısı yapıyor. Enerji maliyetlerinin artışının üretim maliyetlerinde de karşılık bulacağını anlatan aynı temsilciler, şu görüşleri dile getiriyor: "Yatırımları arttırmak, üretimde atılım yapmak, ihracat başarılarımızı devamlı kılmak ve istihdama olumlu katkı yapmak amacıyla elimizden geleni yapmalıyız. Muhakkak ve muhakkak üreticilerimiz ile ihracatçılarımıza yardım etmeli-

yiz. Bu çerçevede doğal gaz fiyatının yeniden görüşülmesinde ve aşağı çekilmesinde yarar görüyoruz. Hükümetimizin üreticilerimizin ve ihracatçılarımızı mutlu edecek bir çalışma daha yürüteceğine eminiz."

ÖNLEMLERİ TAKİP EDECEĞİZ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Adnan Dalgakıran, doğalgaz fiyatının artırılmasının üreticilerin aleyhine olacağını belirtti. Üretim giderlerinde ibrenin yukarı yönlü olacağına dikkat çeken Dalgakıran, "Bu konuda alınacak önlemleri yakından takip edeceğiz" dedi.

YÜZDE 10 İNDİRİM ÖNERİSİ

D'S Damat, Damat ve Tween markalarını bünyesinde bulunduran **Orka Holding'in Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Orakçioğlu** da, doğal gaz fiyatına bağlı olarak enerji giderlerinin bir miktar artacağını vurgulayarak, "Burada üretici fiyatları-

nı temel almakta ve temkinli bir şekilde ilerlemekte fayda var" ifadesini kullandı. Dolarda yüzde 10 gerileme görüldüğüne işaret eden Orakçioğlu, "Bu marj doğal gaz fiyatına da yansıtılabilir" önerisini sundu. Orakçioğlu, ayrıca firmaların kendi enerjilerini üretmelerinin önünü açacak taslağın da bir an evvel yürürlüğe girmesi gerektiğini kaydetti.

FIYAT POLİTİKASINI ETKİLİYOR

Bursa **Sanayicileri ve İşinsanları Derneği (BUSİAD) Yönetim Kurulu Başkanı Ergun Hadi Türkay** ise enerji zamlarının tüm sektörlerin temel girdileri arasında yer aldığına dikkat çekerek, "Bizler mal ve hizmet üretirken makul bir fiyata ulaşmaya çalışırken, enerjideki yüksek artış üretim ve ihracatta fiyat politikamızı olumsuz etkiliyor. Böyle olunca bizler için enerji zamları yazı daha da ısıtıyor. Umarım enerji zamları artık son bulur" diye konuştu.

ÜRETİMDEN SATIŞLARDAKİ ARTIŞ YÜZDE 28

SANAYİ

İstanbul Sanayi Odası (İSO), **sanayi** kuruluşlarının 2018 yılı verileri üzerinden yaptığı "**İSO Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu - 2018**" araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Üretimden net satışlara göre ilk sırayı 413,7 milyon TL ile Bilkont Dış Ticaret ve Tekstil aldı. 412,4 milyon TL ile ikinciliğe yerleşen ORMA Orman Mahsulleri'ni 411,6 milyon TL ile Erişler Yem izledi. Türkiye'nin KOBİ ölçeğindeki şirketlerinin röntgenini ortaya koyan **İSO İkinci 500**, 2018 yılında üretimden net satışlarını yüzde 27,8 gibi oldukça güçlü bir artışla 107,6 milyar TL'den 137,5 milyar TL'ye yükseltti. Bu artış 2017 yılında da yüzde 30,9 gibi oldukça yüksek bir oranda gerçekleşmişti. **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Şirketlerimiz üretimden satışlarında yüzde 6,2'lik bir reel artış sağlasa da ihracatın bu büyümedeki katkısının sınırlı kaldığını görüyoruz. Bu da **İSO İkinci 500** şirketlerimiz arasında küresel ekonomideki yavaşlamanın daha fazla hissedildiğini gösteriyor" diye belirtti

TÜRKİYE EKONOMİSİNDE TEMMUZ/2019 AYI İMALAT PMİ ENDEKSİ NE DURUMDA?

Gerçekte ekonomik büyümenin öncü göstergesi şeklinde imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye** ve Istanbul İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketlerinin geçtiğimiz Temmuz 2019 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerine de ölçülen tüm rakamların sektörlerde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, haziran ayında 47,9 olarak ölçülen Türkiye İmalat PMI endeksi temmuzda hafif çapta gerileyerek 46,7 düzeyine geriledi ve faaliyet koşullarında ilümlü ölçüde yavaşlamaya işaret ettiği izleniyor. Özellikle iç pazardaki zorlu piyasa koşullarına bağlı olarak toplam yeni siparişler yavaşlamaya devam etti. Bu yavaşlama, bir önceki ay genişleyen ve temmuzda da istikrarlı seyri sürdüren yeni ihracat siparişlerine rağmen gerçekleşti. İhacattaki gıcışe olumlu tablo, bazı imalatçıları temmuzda üretimlerini artırma konusunda cesaretlendirdi. Bunun sonucu olarak, üretimdeki yavaşlama marttan beri gözlenen düşük oranda gerçekleşti. Bu arada üretim gereksinimleri azalmaya devam etti. Bu durum istihdam ve satın alma faaliyetlerinin gelişmesine neden oldu. Girdi alımlarındaki yavaşlama ve tedarikçi stokları yeterli düzeyde olması, teslimat sürelerinde son 27 aydır ilk kez gözlenen iyileşmeye katkı sağladı. Enflasyonist baskılar temmuzda azalma işaretleri gösterdi. Girdi maliyetleri artmaya devam etse de girdi enflasyonu üst üste ikinci ay geriledi ve seri ortalamasının altında gerçekleşti. Benzer şekilde, nihai ürün fiyatlarındaki artış son beş ayın en düşük oranında gelişse de ancak geçen yıl bu zamanlardaki düzeylerin belligin bir şekilde altında kaldı.

En son Temmuz 2019 ayı imalat PMI verileri ışığında değerleri dirmede bulunan **Istanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan İHS Markit Direktör Yardımcısı Andrew Harker: "Son PMI anketinde Türk imalatçılarından karışık sinyaller geldi. Bir taraftan, toplam yeni siparişlerin yavaşlamasıyla talep koşulları temmuz ayında zorlu kalmaya devam etti. Diğer taraftan, ihracatın istikrar kazanması üretimdeki yavaşlamanın daha ilümlü gerçekleşmesini sağladı. Son aylarda enflasyonist baskılarda düşüş eğilimine işaret eden PMI verileri de Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın temmuz 2019 ayındaki faiz indirimine zemin hazırladı." şeklindeki açıklaması piyasanın içinde yaşadığımız koşullarda TCMB her ne kadar faiz indirimi karar almış olsa da kamu bankaları dışındaki diğer bankaların faiz indirimine nasıl tepki verebilecekleri de bu yük önem taşıyor. Çok tabii olarak Haziran'da 46,5 olarak ölçülen **Istanbul Sanayi Odası** İstanbul İmalat PMI endeksinin temmuzda 49,6 olarak gerçekleşmesi yanında İstanbul imalat sektörünün de faaliyet koşullarının dengelenmeye yakın olduğuna işaret etmesine ek olarak, Ayrıca endeksin, Temmuz 2018'den beri gözlenen en yüksek düzeyine ulaşması iyi bir gelişme olarak algılanırsa bile taşların yerine tam oturması için biraz daha zamana ihtiyaç var.

Çünkü bir kısım iç ve dış odaklı jeopolitik risklerin devam ediyor oluşuna ek olarak finansal kesim dışında kalan öteki tüm firmaların net döviz pozisyonlarının Mayıs'ta 180 milyar 259 milyon dolara düşmesi iyi bir gelişme olsa da, söz konusu dönemde varlık dağılımı incelendiğinde, bir önceki aya göre ihracat alacakları ve yurt dışına doğrudan sermaye yatırımları sırasıyla 1 milyar 506 milyon dolar ve 555 milyon dolar artarken, yurt içi bankalardaki mevduatın 311 milyon dolar azalması kritik eşik işaret ediyor. Söz konusu dönemde varlık dağılımı incelendiğinde, bir önceki aya göre ihracat alacakları ve yurt dışına doğrudan sermaye yatırımları sırasıyla 1 milyar 506 milyon dolar ve 555 milyon dolar artarken, yurt içi bankalardaki mevduatın 311 milyon dolar azalması da bunun teyidi mahiyetinde görünüyor.

Sonuç olarak, yükümlülük dağılımında ise bir önceki aya göre, bir önceki aya göre yurt içinden sağlanan nakdi krediler ile yurt dışından sağlanan nakdi krediler sırasıyla 3 milyar 768 milyon dolar ve 112 milyon dolar azalırken, ithalat borçlarının 775 milyon dolar artması yanı sıra; bu yükümlülüklerin vade yapısına bakıldığında da, Mayıs 2019 döneminde yurt içinden sağlanan kısa vadeli krediler bir önceki aya kıyasla 83 milyon dolar, uzun vadeli olanlar 3 milyar 685 milyon dolar azaldı. Yurt dışından sağlanan krediler de kısa vadeli olanlar 1 milyar 408 milyon dolar artarken, uzun vadeli krediler 746 milyon dolar azalması arasındaki azalması oldukça dikkat çekici bir durum. TCMB cephesine bakıldığında toplam rezervlerin geçen hafta 68 milyon dolar artarak 98 milyar 388 milyon dolar olması daha önce bahsi geçen kritik eşik aşılması için zaman faktörüne bağlı kaldığı anlaşılıyor. Çünkü da önceki TCMB Haftalık Para ve Banka İstatistikleri'ne göre, 26 Temmuz'da Merkez Bankası brüt döviz rezervleri, 96 milyon dolar azalışla 74 milyar 971 milyon dolar olarak gerçekleşti. Brüt döviz rezervleri, 19 Temmuz'da 75 milyar 67 milyon dolar seviyesindeydi. Bu nedenle TCMB döviz stoklarının yeterli seviyeye ulaşabilmesi için mutlaka ihracat atılımının olabileceği arttırılması büyük önem taşıyor. Bu yönde Uluslararası Kredi Dencce İndirime Kuruluşu S&P'un Türkiye hakkındaki son derecelendirme mesinde öne çıkan Türkiye'nin bankalama ve ekonomisine olan güveni arttıran, ödemeler dengesi risklerini azaltan ve enflasyonda sürekli bir düşüş getirecek güvenilir ve şeffaf bir ekonomik ayar lama programını başlatması ve uygulaması durumunda notları yükselebilir. "Şeşindeki açıklaması üzerinde de önemle durulması gerekiyor.